

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky

ako riadiaci orgán pre Operačný program Kvalita životného prostredia

vydáva

USMERNENIE č. 2

k

55. výzve na predkladanie žiadostí o poskytnutie nenávratného finančného príspevku

Zameranie	Náhrada zastaraných spaľovacích zariadení v domácnostiach za nízkoemisné (s výnimkou OZE)
Kód výzvy	OPKZP-PO1-SC141-2019-55
Prioritná os	1
Špecifický cieľ	1.4.1

Dátum vydania usmernenia č. 2: **9. apríla 2021**

Dátum účinnosti usmernenia č. 2: **9. apríla 2021**

CIEĽ USMERNENIA A PRÁVNÝ ZÁKLAD

Cieľom Usmernenia č. 2 k 55. výzve na predkladanie žiadostí o poskytnutie nenávratného finančného príspevku (ďalej len „usmernenie“) je:

1. vypustenie podmienok poskytnutia príspevku, ktoré nie sú s ohľadom na zameranie a účel výzvy relevantné:
 - a. podmienka nebyť dlžníkom na daniach, vedených miestne príslušným daňovým úradom
 - b. podmienka nebyť dlžníkom poisťného na zdravotnom poistení,
 - c. podmienka nebyť dlžníkom na sociálnom poistení,
 - d. podmienka zákazu vedenia výkonu rozhodnutia voči žiadateľovi,
 - e. podmienka, že žiadateľ nie je podnikom v ťažkostiach,
 - f. maximálna a minimálna výška príspevku.
2. zmena podmienok poskytnutia príspevku:
 - a. podmienky oprávnenosti užívateľa,
 - b. podmienka oprávnenosti aktivít projektu,
 - c. oprávnenosť z hľadiska VO na hlavné aktivity projektu,
 - d. podmienka neporušenia zákazu nelegálneho zamestnávania štátneho príslušníka tretej krajiny,
 - e. podmienka, že výdavky projektu sú oprávnené,
 - f. oprávnenosť z hľadiska súladu s horizontálnymi princípmi,
3. aktualizácia výzvy na Príručku k oprávnenosti výdavkov pre dopytovo orientované projekty OP KŽP z verzie 2.3 na verziu 2.5;
4. aktualizácia výzvy na aktuálnu verziu Systému riadenia európskych štrukturálnych a investičných fondov, verzia 10.
5. zmena termínu a intervalu uzavretia hodnotiacich kôl z dvojmesačného intervalu na jednomesačný interval,
6. úprava textov - štylistické a formálne úpravy textov, úprava textov vyvolaná vyššie uvedenými vecnými zmenami, upresňujúce zmeny v rámci príloh výzvy a príloh ŽoNFP.

Dôvodom vypustenia podmienky poskytnutia príspevku uvedenej v bode 1 písm. a), b), c) a d) je skutočnosť, že výzva je vyhlásená na realizáciu aktivít vo verejnom záujme – v záujme ochrany ovzdušia, ktorá sa dosiahne prostredníctvom podpory širokej verejnosti – užívateľov ako domácností. Samotný žiadateľ nemá z realizácie projektu priamy úžitok. Skutočným beneficiantom výhody v podobe príspevku je užívateľ – domácnosť - nepodnikateľ. V tomto kontexte teda nemá význam obmedzovať vstup do výzvy potenciálnym žiadateľom len z dôvodu, že majú možné podlžnosti voči štátu, resp. voči verejným financiám. Princíp verejného záujmu v spojitosti so skutočnosťou, že žiadateľ z realizácie projektu nemá žiadny benefit a zároveň je subjektom verejnej správy, prevažuje nad prípadnými podlžnosťami žiadateľa.

Dôvodom vypustenia podmienky poskytnutia príspevku uvedenej v bode 1 písm. e) je skutočnosť, že NFP sa neposkytuje na podporu hospodárskej činnosti žiadateľa ale za účelom dosiahnutia verejného záujmu. Keďže sa neposkytuje NFP na hospodársku činnosť, nemožno žiadateľa v tomto kontexte vyhodnocovať ako podnik a preto nemôže byť aplikovaná podmienka „nebyť podnikom v ťažkostiach“. Vzhľadom na uvedené sa tiež vypúšťa príloha ŽoNFP č. 2 Test podniku v ťažkostiach (ostatné prílohy sa prečíslovávajú).

Dôvodom vypustenia podmienky poskytnutia príspevku uvedenej v bode 1 písm. f) je redundantnosť podmienky samotnej. Podmienka prakticky nestanovovala minimálnu výšku príspevku a maximálnu výšku stanovovala na úrovni obmedzení finančnej alokácie výzvy.

Predmetom zmeny podmienky poskytnutia príspevku uvedenej v bode 2 písm. a) je vypustenie povinnosti prijímateľa zabezpečiť, aby boli vo všetkých relevantných prípadoch dodržané podmienky vyplývajúce zo zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a aby nedošlo k negatívnemu dopadu na územia NATURA 2000. Dôvodom zmeny je skutočnosť, že na úrovni individuálnych užívateľov (domácností) sa neočakávajú inštalácie takých spaľovacích zariadení s takým výkonom, ktorý by naplňal charakter navrhovaných činností zaraditeľných podľa prílohy č. 8 k zákonu č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Vo vzťahu k územiu NATURA 2000 platí, že ide spravidla o územie v extravilánoch, pričom sa očakáva, že domácnosti sú situované v intraviláne obcí a zároveň ide o opatrenia realizované v interiéri budovy. Z uvedeného dôvodu riziko negatívneho dopadu na územia NATURA 2000 v podstate neexistuje. Navyše podporou domácností dochádza k jasnému zlepšeniu dopadu lokálneho vykurovania na životné prostredie (ochranu ovzdušia) a zmena podmienky

pozitívne vplýva na znižovanie administratívnej náročnosti schvaľovania príspevkov individuálnym užívateľom (domácnostiam).

Predmetom zmeny podmienky poskytnutia príspevku uvedenej v bode 2 písm. b) je došpecifikovanie, že súčasťou hlavnej aktivity/príspevku užívateľom môžu byť okrem výmeny spaľovacieho zariadenia a jeho inštalácie aj modernizácia vykurovacieho systému a ďalších súvisiacich prác v domácnosti. Dôvodom zmeny je zohľadnenia vecnej nevyhnutnosti predmetu projektu tak, aby bol skutočne realizovateľný a mohli byť objektívne dosiahnuté ciele projektu ako takého.

Predmetom zmeny podmienky poskytnutia príspevku uvedenej v bode 2 písm. c) je:

- i. zmena okamihu ku ktorému má byť začaté verejné obstarávanie a to z termínu „ku dňu predloženia ŽoNFP“ na termín „ku dňu doplnenia chýbajúcich náležitostí ŽoNFP (v rámci administratívneho overenia ŽoNFP)“.

Dôvodom je vytvorenie časovej flexibility pre žiadateľa. Zmenou tejto podmienky tak dochádza k umožneniu skoršieho predloženia ŽoNFP pri zachovaní požiadavky na vysokú mieru pripravenosti projektu začať s realizáciou čo najskôr po schválení ŽoNFP, keďže pri takomto znení podmienky možno odôvodnene predpokladať, že v čase schválenia ŽoNFP už budú vybraní dodávatelia.

- ii. doplnenie výnimky mať začaté verejné obstarávanie ku dňu predloženia ŽoNFP pre prípady, kedy má byť plnenie súvisiace s predmetom projektu realizované neskôr ako o 12 mesiacov po podaní ŽoNFP.

Dôvodom zmeny je:

- akceptácia reálnych ťažkostí súvisiacich vyhlásením verejného obstarávania v časovom predstihu 12 a viac mesiacov. Taktó vyhlásené verejné obstarávania nemusia byť dobre vecne pripravené, čo by mohlo viesť k nedostatkom a následným komplikáciám (rušenie a vyhlasovanie nových verejných obstarávaní, resp. korekcie za pochybenia),
- riziko, že víťazný uchádzač nemusí byť schopný predmet zákazky po takom dlhom období dodať za vysúťažенú cenu, resp. že v tomto období dôjde k zmenám podmienok na trhu v dôsledku ktorých stratí uchádzač schopnosť alebo záujem zrealizovať predmet zákazky.

- iii. došpecifikovanie pojmu začatie verejného obstarávania,
- iv. doplnenie informácie, že verejné obstarávanie zákaziek zahrnuté v rámci zjednodušeného vykazovania výdavkov sa neoveruje (v súlade s princípmi zjednodušeného vykazovania výdavkov).

Predmetom zmeny podmienky poskytnutia príspevku uvedenej v bode 2 písm. d) je skrátenie lehoty, ktorá predchádza podaniu ŽoNFP a to z piatich na štyri roky, počas ktorej nesmie dôjsť zo strany žiadateľa k porušeniu zákazu nelegálneho zamestnávania štátneho príslušníka tretej krajiny. Dôvodom skrátenia lehoty sú technické obmedzenia týkajúce sa získavania údajov prostredníctvom integračnej funkcie ITMS 2014+.

Predmetom zmeny podmienky poskytnutia príspevku uvedenej v bode 2 písm. e) je doplnenie oprávnených výdavkov na nákup interiérového vybavenia, telekomunikačnej techniky, osobných vozidiel (kategória M1), nájmu dopravných prostriedkov formou operatívneho lízingu. Ďalej sa dopĺňa oprávnenosť výdavkov na školenia, semináre, spracovanie analýz, štúdií, výpočtov, odborných správ/vyjadrení, mediálne-informačné aktivity v súvislosti s realizáciou HAP a to tak dodávateľským spôsobom ako aj vlastnými kapacitami. Dôvodom zmeny je zohľadnenia vecnej nevyhnutnosti oprávnených výdavkov, ktoré môžu priamo súvisieť s dosahovaním cieľov projektu ako takého.

Predmetom zmeny podmienky poskytnutia príspevku uvedenej v bode 2 písm. f) je vypustenie zásady „znečisťovateľ platí“. Dôvodom vypustenia je skutočnosť, že vo vzťahu k žiadateľovi/prijímateľovi alebo užívateľom (domácnostiam) a v súlade so zameraním výzvy sa neaplikujú žiadne ekonomické alebo fiškálne nástroje (napr. pokuty a poplatky, resp. iné sankčné mechanizmy) podľa uplatňovania zásady „znečisťovateľ platí“. Naďalej sa však overujú ostatné zásady horizontálnych princípov.

Dôvodom aktualizácie výzvy na verziu Príručky k oprávnenosti výdavkov pre dopytovo orientované projekty OP KŽP (bod 3) je najmä:

- i. aktualizácia výšky limitov oprávnených výdavkov, najmä čo sa týka mzdových výdavkov na zamestnancov realizujúcich hlavnú aktivitu projektu.

V období od vyhlásenia výzvy došlo k reálnemu nárastu miezd z dôvodu zmeny platových taríf v štátnej/verejnej správe ako aj rastu priemernej mzdy v národnom hospodárstve. Tieto zmeny je potrebné vo výzve zohľadniť, aby nebola ohrozená realizovateľnosť projektu z dôvodu nízkych limitov miezd, ktoré by nezohľadňovali reálne náklady miezd.

- ii. zmena súvisiaca s overovaním hospodárnosti oprávnených výdavkov postupmi a v etapách životného cyklu ŽoNFP.

V súvislosti s uvedeným je žiadateľ povinný predkladať ako súčasť prílohy č. 5 ŽoNFP – podporná dokumentácia k oprávnenosti výdavkov aj skeny podkladov, na základe ktorých stanovil výšku výdavkov v ŽoNFP (kúpne zmluvy, víťazné cenové ponuky, prieskum trhu vrátane ponúk atď.).

Predmetom zmien podľa bodu 4 je:

- i. vypustenie podmienky relevantného spôsobu financovania – predfinancovanie, zálohové platby, refundácia (podmienku nahrádza informácia o možnosti spôsobu financovania oprávnených výdavkov projektu),
- ii. presunutie podmienky, že výdavky projektu sú oprávnené do tzv. ďalších podmienok poskytnutia príspevku

V kontexte vypustenia, resp. presunutia podmienok poskytnutia príspevku sa podmienky poskytnutia príspevku náležitým spôsobom prečíslovávajú.

K zmene termínu a intervalu uzávierky hodnotiacich (bod 5) dochádza z dôvodu poskytnutia možnosti operatívneho predkladania ŽoNFP v kratších intervaloch, čím sa očakáva aj skoršie vydanie rozhodnutia v konaní o ŽoNFP, lebo aj konanie začne skôr (nebude potrebné čakať tak dlho na ukončenie príslušného hodnotiaceho kola).

DOKUMENTY DOTKNUTÉ ZMENOU

Týmto usmernením sa mení:

- výzva na predkladanie žiadostí o poskytnutie nenávratného finančného príspevku,
- príloha č. 1 výzvy – *Formulár ŽoNFP vrátane:*
 - o *prílohy č. 4 ŽoNFP – Údaje na vyžiadanie výpisu z registra trestov,*
 - o *prílohy č. 5 ŽoNFP – Podporná dokumentácia k oprávnenosti výdavkov,*
- príloha č. 2 výzvy – *Príručka pre žiadateľa,*
- príloha č. 4 výzvy – *Osobitné podmienky oprávnenosti výdavkov.*

Ďalšie upresňujúce zmeny sú najmä:

- v prílohe č. 1 výzvy – Formulár ŽoNFP sa menia texty v časti:
 - o 11 *Rozpočet projektu* z dôvodu upresnenia, že nepriame výdavky sa financujú len prostredníctvom skupiny výdavkov 902, t.j. prostredníctvom paušálnej sadzby na nepriame výdavky určené na základe výdavkov na zamestnancov (nariadenie 1303/2013, čl. 68 písm. b)
 - o 12 *Verejné obstarávanie* z dôvodu zmeny podmienky poskytnutia príspevku z hľadiska verejného obstarávania (viď bod 2 písm. c)),
 - o 14 *Zoznam povinný príloh žiadosti o NFP* z dôvodu vypustenia, resp. prečíslovania podmienok poskytnutia príspevku a z dôvodu vypustenia a prečíslovania príloh ŽoNFP, ktorými sa preukazuje naplnenie príslušných podmienok poskytnutia príspevku
 - o 15 *Čestné vyhlásenie žiadateľa* z dôvodu vypustenia niektorých vyhlásení s ohľadom na vypustenie, resp. zmeny podmienok poskytnutia príspevku

- v prílohe č. 2 výzvy – Príručka pre žiadateľa, kapitola 1.2 *Definície pojmov a použité skratky a pojmy* sa:
 - o dopĺňa definícia pojmu:
 - štátna pomoc, zmluva o spolupráci s bankami.
 - o upresňuje definícia pojmov:
 - verejné obstarávanie,
 - doručovanie a počítanie lehôt - sobota, nedeľa a deň pracovného pokoja.
 - o vypúšťajú skratky, ktoré sa vo výzve nepoužívajú (LV, ÚPVII, PvŤ),
 - o vypúšťajú odvolávky na právnu úpravu (legislatívu), ktorá už nie je s ohľadom na vykonané zmeny pre výzvu relevantná,
 - o zavádza skratka ZVV – zjednodušené vykazovanie výdavkov,

- v prílohe č. 2 výzvy – Príručka pre žiadateľa, kapitola 3 *Podmienky poskytnutia príspevku* sa:
 - o v rámci podmienky poskytnutia príspevku č. 4 *Podmienka, že štatutárny orgán, ani žiadny člen štatutárneho orgánu, ani prokurista/í, ani osoba splnomocnená zastupovať žiadateľa v konaní o žiadosti o NFP neboli právoplatne odsúdení za trestný čin korupcie, za trestný čin poškodzovania finančných záujmov Európskej únie, za trestný čin legalizácie príjmu z trestnej činnosti, za trestný čin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny, alebo za trestný čin machinácie pri verejnom obstarávaní a verejnej dražbe* dopĺňa technická informácia, že fyzické osoby, ktoré deklarujú splnenie tejto podmienky poskytnutia príspevku prostredníctvom predloženia Údajov na vyžiadanie, musia byť v ITMS2014+ zaevidované ako štatutárny orgán žiadateľa (aj keď nimi v skutočnosti nie sú), aby mohla byť podmienka overená prostredníctvom integračnej funkcie ITMS2014+. Zároveň sa vypúšťa možnosť overenia podmienky cez portál www.oversi.sk. K zmene podmienky poskytnutia príspevku ako takej však nedochádza.
 - o v rámci podmienky poskytnutia príspevku č. 7 *Podmienka, že žiadateľ neukončil fyzickú realizáciu hlavnej aktivity projektu pred predložením ŽoNFP* upravuje moment, kedy sa považuje hlavná aktivita projektu za fyzicky ukončenú. Dôvodom úprav je zohľadnenie skutočnosti, že v mechanizme poskytovania príspevku sú zakomponované domácnosti ako užívatelia, pri ktorých dochádza k fyzickej realizácii podstaty predmetu projektu a preto by mala definícia ukončenia fyzickej realizácie hlavnej aktivity projektu túto skutočnosť viac zohľadňovať. K zmene podmienky poskytnutia príspevku ako takej však nedochádza,
 - o v rámci podmienky poskytnutia príspevku č. 9 *Podmienky splnenia kritérií pre výber projektov* upravuje informácia o overovaní oprávnenosti výdavkov (vecná oprávnenosť, účelnosť, hospodárnosť a efektívnosť) v kontexte zmeny Príručky k oprávnenosti výdavkov pre dopytovo orientované projekty OP KŽP z verzie 2.3 na verziu 2.5. K zmene podmienky poskytnutia príspevku ako takej však nedochádza,

- v prílohe č. 2 výzvy – Príručka pre žiadateľa, kapitola 3.1 *Špecifikácia povinných príloh formulára ŽoNFP* sa:
 - o vypúšťa príloha č. 2 ŽoNFP *Test podniku v ťažkostiach* z dôvodu vypustenia podmienky poskytnutia príspevku, že žiadateľ nie je podnikom v ťažkostiach (viď bod 1 písm. e)),
 - o upravuje popis k prílohe č. 5 ŽoNFP – *Podporná dokumentácia k oprávnenosti výdavkov* v rozsahu zmeny podmienky oprávnenosti aktivít, podmienky oprávnenosti výdavkov a zmeny príručky k oprávnenosti výdavkov pre dopytovo orientované projekty OP KŽP na verziu 2.5. (viď bod 2 písm. b), e) a bod 3),
 - o upravuje popis k prílohe č. 6 ŽoNFP – *Ukazovatele finančnej situácie žiadateľa*, kedy žiadatelia, ktorými sú štátne rozpočtové organizácie a štátne príspevkové organizácie, už nie sú povinné predkladať čestné vyhlásenie o dobrej finančnej kondícii z dôvodu že finančná kondícia štátnych a rozpočtových organizácií je vždy akceptovateľná. Ide o subjekty, ktorých hospodárenie je upravené príslušnou legislatívou, ktoré nemôžu „bankrotovať“ a za ktorých záväzky v konečnom dôsledku ručí štát. Spôsob hodnotenia ŽoNFP ako taký sa však vecne nemení.

- upravuje popis k prílohe č. 7 ŽoNFP – *Podmienky poskytovania príspevku užívateľom* v rozsahu zmeny podmienky oprávnenosti užívateľa (viď bod 2 písm. a) a došpecifikovania vecných požiadaviek na túto prílohu, ktoré však nemenia podstatu účelu prílohy vo vzťahu k správne nastaveniu mechanizmu poskytovania príspevku.
- v prílohe č. 2 výzvy – Príručka pre žiadateľa, kapitola 4.2.2 *Výber ŽoNFP* sa došpecifikováva spôsob zaradenia ŽoNFP do skupín pre aplikáciu tzv. doplňujúceho výberového kritéria. V prípade projektov, ktoré zahŕňajú širšie územie v rámci ktorého sa nachádzajú aj oblasti riadenia kvality ovzdušia, sa takéto projekty zaraďujú do skupiny 1 projekty realizované v oblastiach riadenia kvality ovzdušia,
- v prílohe č. 2 výzvy – Príručka pre žiadateľa, kapitola 5 *Uzavretie zmluvy o NFP* sa dopĺňa postup pre prípady, kedy úspešný žiadateľ neposkytne súčinnosť pre uzatvorenie zmluvy o NFP a dopĺňa sa tiež pravidlo včasného prijatia návrhu Zmluvy o NFP aj pre prípady, kedy sa úspešný žiadateľ dostal do omeškania s prijatím návrhu v pôvodne stanovenej lehote,
- úprava znenia prílohy č. 4 ŽoNFP - *Údaje na vyžiadanie výpisu z registra trestov*, v rozsahu, že poskytnuté údaje nemožno odvolať, nakoľko sa nejedná o súhlas s poskytnutím údajov a zároveň sa upravuje znenie v tom zmysle, že údaje sa neposkytujú za fyzickú osobu – štatutárneho zástupcu žiadateľa, ale len za osoby ním splnomocnené konať v stanovenom rozsahu vo veci ŽoNFP v súlade so znením podmienky poskytnutia príspevku č. 4 *Podmienka, že štatutárny orgán, ani žiadny člen štatutárneho orgánu, ani prokurista/í, ani osoba splnomocnená zastupovať žiadateľa v konaní o žiadosti o NFP neboli právoplatne odsúdení za trestný čin korupcie, za trestný čin poškodzovania finančných záujmov Európskej únie, za trestný čin legalizácie príjmu z trestnej činnosti, za trestný čin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny, alebo za trestný čin machinácie pri verejnom obstarávaní a verejnej dražbe,*
- úprava znenia prílohy č. 5 ŽoNFP – *Podporná dokumentácia k oprávnenosti výdavkov* v rozsahu zmeny podmienky oprávnenosti výdavkov, podmienky oprávnenosti aktivít a zmeny príručky k oprávnenosti výdavkov pre dopytovo orientované projekty OP KŽP na verziu 2.5.,
- v prílohe č. 4 výzvy – *Osobitné podmienky oprávnenosti výdavkov* sa upravujú podmienky oprávnenosti výdavkov, v rozsahu zmeny podmienky oprávnenosti výdavkov, podmienky oprávnenosti aktivít a zmeny príručky k oprávnenosti výdavkov pre dopytovo orientované projekty OP KŽP na verziu 2.5. (viď bod 2 písm. b), e) a bod 3),
- vo všetkých dokumentoch sa vykonávajú ďalšie formálne a štylistické úpravy, bez vplyvu na vecné znenie pôvodného textu,
- vo všetkých dokumentoch sa aktualizujú odkazy na metodiky, príručky.

Týmto usmernením riadiaci orgán pre Operačný program Kvalita životného prostredia (ďalej len „RO“) **mení výzvu** v súlade s § 57 ods. 1 zákona č. 292/2014 Z. z. o príspevku poskytovanom z európskych štrukturálnych a investičných fondov a o zmene a doplnení niektorých zákonov **spôsobom, ktorým nedochádza k podstatnej zmene podmienok poskytnutia príspevku. Zmena nie je v rozpore s princípmi transparentnosti, nediskriminácie a rovnakého zaobchádzania.**

ÚČINNOSŤ ZMIEN A VPLYV NA PREDLOŽENÉ ŽoNFP

Usmernenie a zmeny z neho vyplývajúce sú účinné odo dňa zverejnenia, t. j. od **9. apríla 2021**.

Zmeny vykonané týmto usmernením sa vzťahujú na všetky ŽoNFP predložené od ukončenia ôsmeho hodnotiaceho kola, t.j. ŽoNFP predložené po 15. februári 2021.

V prípade ŽoNFP predložených pred nadobudnutím účinnosti tohto usmernenia, RO umožní žiadateľom úpravu predložených ŽoNFP v súlade s týmto usmernením. RO písomne informuje dotknutých žiadateľov podľa predchádzajúcej vety o možnosti a potrebnom rozsahu doplnenia ŽoNFP, za účelom jej zosúladenia so zmenami vykonanými týmto usmernením. Lehota na zmenu alebo doplnenie ŽoNFP je 10 pracovných dní od doručenia písomnej informácie o možnosti vykonania doplnenia ŽoNFP žiadateľovi.